

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry LAUSUNTO
PL 510
00101 Helsinki

07.10.2025

EDUSKUNTA
Maatalousjaosto

Viite: Lausuntopyyntö HE 99/2025 vp

**ASIA: TILANNEKATSAUS MAATALOUSTUOTTEIDEN MARKKINOISTA JA SATONÄKYMISTÄ
SEKÄ LISÄKSI MAATALOUDEN KANNATTAVUUS, MAATALOUSTULO, KANNATTAVUUDEN
PARANTAMINEN JA TAE:N VAIKUTUKSET KANNATTAVUUTEEN (PL 30)**

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua maatalouden kannattavuudesta, markkinoista, maataloustulosta sekä satonäkymistä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Talousarvioesitys toteuttaa Suomen CAP-suunnitelmaa ja hallitusohjelmaa kuluvalle EU:n ohjelmakaudelle, joten se ei suoraan reagoi toimintaympäristön muutoksiin, maataloustuloon tai poikkeuksellisiin sääoloihin yksittäisinä vuosina. Vuodelle 2026 Suomen esittämällä ja komission hyväksymällä CAP-suunnitelman muutoksilla on osaltaan pyritty toteuttamaan hallitusohjelman kirjauksia maataloudesta.

Kasvukausi 2025 oli kasvinviljelytiloille huomattavasti paria edellistä kasvukautta parempi. Viileä ja kostea alkukesä sekä poutainen ja lämmin loppukesä näkyivät viljasadossa ja sadon laadussa. Alueellisesti tilanne poikkeaa yleisnäkymästä taas kerran poikkeuksellisten sääolojen takia, sillä kasvukauden aikana on kärsitty sekä liiallisesta kosteudesta että kuivuudesta. Viljan viljelyn kannattavuus pysyy kuitenkin heikkona viljan hinnan voimakkaan laskun ja keskeisen tuotantopanoksen lannoitteiden yli 10 prosentin hinnannousun takia. Vaihtelu tilojen välillä on tänäkin vuonna merkittävää tilan sijainnista ja myyntihintojen kiinnitysajankohdasta riippuen.

Kotieläintuotannossa erityisesti maidolla ja naudanlihalla kannattavuus on parantunut vuoden takaisesta. Suomessa tuottajahinnat ovat kuitenkin laahanneet EU:n keskihintojen perässä, mikä tarkoittaa näille sektoreille vuositasolla noin 150 milj. euroa toteutumatta jääneitä myyntituloja. Tämä osoittaa toimivien markkinoiden tärkeyden ja vaikutuksen yksittäisen viljelijän tai tuotantosuunnan talouteen. Ennusteissa naudanlihan hintojen odotetaan pysyvän vakaina lähitulevaisuudessa, mutta maidontuotannon puolella kansainväliset markkinat ovat olleet laskuvireiset viime aikoina. Tilat ovat viimeisen neljän vuoden aikana tinkineet ylläpitoinvestoinneista. Jos tämä korvausinvestointien vaje alkaa purkautua, niin se näkyyne kannattavuudessa kiinteiden kustannusten nousun myötä.

Investoinnit kertovat osaltaan kulloisestakin kannattavuustilanteesta ja ovat kotieläintuotannossa perusedellytys kokonaistuotannon säilyttämiseksi. Kuluvan vuoden aikana on nähty selvää piristymistä investointitukien haussa, mutta nykyinen investointitahti ei edelleenkään riitä säilyttämään nykyistä tuotantotasoa. Osa investointiaikeista pysähtyy myös tiukentuneeseen pankkisäätelyyn. Kuten parina edellisenä vuonna, maidontuotanto on pienessä laskussa. Naudanlihantuotannossa lasku on tänä vuonna lähemmäs viisi prosenttia. Sianlihan tuotantomäärä on vakaa. Siipikarjassa sekä lihan että kananmunien tuotanto on kasvussa, mutta tämä kasvu keskittyy hyvin pienelle yritysjoukolle. Suomessa myytäneen joidenkin arvioiden mukaan tänä vuonna noin 60 uutta leikkuupuimuria, mikä on pidemmän päälle kestävä tilanne huomioiden puitavien kasvien reilun miljoonan hehtaarin viljelyala.

Vuosi sitten totesin kotieläintuotannossa haastavimman tilanteen olevan Itä- ja Pohjois-Suomen alueilla, koska osassa alueen maakunnissa yli kymmenen prosenttia maitotiloista on lopettanut tuotannon viimeisen vuoden aikana. Tilanne on hieman tasaantunut tuottajahintojen positiivisen kehityksen myötä, mutta Etelä-Savossa maitotilojen lopettamistahti on edelleen pysynyt yli kymmenen prosentin tasossa. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna hallituksen kehysriihen päätöksiä itäisen Suomen ohjelman alueelle voi pitää oikeansuuntaisina, mutta tehtyjen päätösten vaikutukset eivät ulotu koko Itä- ja Pohjois-Suomen alueelle.

Kokonaisuutena arvioiden vuoden 2025 maataloustulo on merkittävästi vuotta 2024 parempi kotieläin- ja puutarhatuotannon osalta. Samaan aikaan viljanviljelyssä on takana poikkeuksellisen pitkä huonon kannattavuuden jakso. Luonnonvarakeskuksen ennusteen mukaan yrittäjätulo olisi tänä vuonna negatiivinen jo kolmatta vuotta peräkkäin. Tilanne näkyy myös MTK:n kasvukausikyselyssä, jonka mukaan noin puolella tiloista taloudellinen tilanne on tavanomaista heikompi ja 40 prosentilla normaali. Taloudellisella tilanteella tarkoitetaan tässä yhteydessä lähinnä maksuvalmiutta.

Vuoden 2026 talousarvioesitys on kannattavuuden osalta lähinnä neutraali. Määrärahojen leikkaukset eivät suoraan heikennä kannattavuutta, mutta ovat pois mahdollisesta positiivisesta kehityksestä tulevaisuudessa. Kuten jo aiemmin todettiin, hallituksen kehysriihen päätöksillä on positiivinen vaikutus osalle nuoria viljelijöitä ja itäisen Suomen alueen kotieläintuotannolle. Tulevan kannattavuuskehityksen osalta markkinamuutokset ja markkinoihin vaikuttavat poliittiset päätökset ovat erittäin ratkaisevia.

Helsingissä 7.10.2025.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö